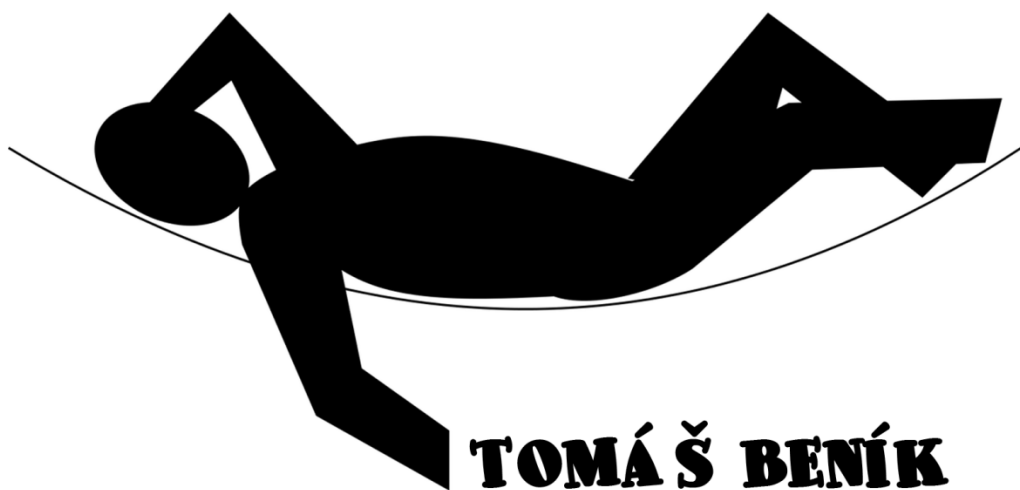

**JA, LENIVÁ
BZDOCHA**

TOMÁŠ BENÍK

Tomáš Beník

JA, LENIVÁ BZDOCHA

Hľadanie múzy v dobách najvyššej lenivosti alebo Čo napadne autorovi pri písaní úvodu

Len tak sa dívať do ničoty a vypnúť mozog. A dá sa to vôbec? Najradšej by som sa na toto celé ihneď vykašľal. Načo je to dobré? Vie mi niekto odpovedať? Chvíľu si ešte počkám... Tak asi nie. Veď ako by sa to aj dalo, však? Ako by sa mohlo odpovedať na otázku, ktorá ešte nebola položená? Zaujímavosťou potom zostáva fakt, ak človek, ktorému tá otázka náleží, má odpoveď, no ešte tú otázku nepočul. Dobrá hlúposť, čo? Mať otázku a nevedieť odpoved'...

A takto sa človek pohráva s vlastnou fantáziou. Vystavuje ju nástrahám voľnosti v tom momente, keď akosi nemusí zapájať seba do činnosti duševnej, nieto ešte fyzickej. Po ľudsky povedané, teda v mojom prípade: Povaľuje sa alebo poľakuje bez akéhokoľvek rozmyslu. A vlastne prečo nie? Veď aj oddych je dôležitý... Teda ak netvorí hlavnú pracovnú náplň dňa. Určite si hovoríte: Kde je problém, ak človek predtým drel? Odpoveď znie: Nikde. Vlastne jeden problém to má. Konkrétne to slovíčko *predtým*. Ak definuje pár hodín po ťažkej práci, fajn. Prípadne ešte pár dní. No ak sa časový úsek oddychu zväčšuje, hrozí tá temnejšia časť oddychu, a tým je lenivosť.

Lenivosť badáme nielen v stavoch príliš dlhého oddychovania. V týchto prípadoch býva väčšinou pravidlom, keď sa skôr či neskôr objaví. Objaví sa aj v období pracovného či študijného procesu, čiže v obdobiach „plného nasadenia“. V takomto prípade, zvlášť v tom študentskom, býva pre fajšmekrov adrenalínového spôsobu života veľmi vhodným spoločníkom. Ten človek, ktorý má na konkrétny dátum a čas priniesť zadanú prácu a pracuje na nej na plné obrátky len pár hodín pred odovzdaním, by mohol o tom rozprávať. V podstate aj u mňa to býva takým pravidlom. Sám sa divím, ako potom za krátky čas dokážem vytvoriť veľdielo... no povedzme, že dielo vhodné aspoň priechodného úspechu.

Márne by si človek z tejto kategórie do nekonečna opakoval, prečo nezačal aspoň o pár dní skôr. No prečo? Na chvíľu sa dostaví ľutovanie premárnených dní, aby napokon s ceremóniou odovzdávania prác všetko vyfučalo hlavou skôr ako naučené poznámky na skúšku. Tu sa tiež človek zamyslí, prečo vlastne neprečítal knihu, ktorá mu bola odporúčaná. Prečo číta zohnané poznámky od starších kolegov s vedomím, že tie nemusia byť dobré, alebo dokonca nemusia stačiť?

Nuž, ani to pokrčenie ramien nemá zmysel. Treba sa možno opýtať lenivosti. Keďže ale túto stvoru bez podoby, sídliacu snáď v každej živej bytosti, ešte nikto nenašiel... Tak aspoň nad tým mávneme rukou. No a čo? Život ide ďalej a my dúfame, že to nejako dáme. Skrátka, nejako bolo, nejako bude.

Lenivosť má aj zaujímavú výhodu. Tou je obrovský priestor času. Človeku sa zdá, že je nekonečný, teda do toho momentu, pokiaľ ho

nepreruší hlas povinnosti, dotlačený pred našu tabuľku priority nejakou neznámou silou, nazývanou svedomie. Práve tu je tá posledná pevnosť, posledná hradba, deliaca človeka od prechodu do stavu absolútneho leňošenia, alebo, aby sme zo nazvali zaujímavejšie, do stavu Absolútne lenivej bzdochy. Tento stav je najvyšším stupňom lenivosti a, okrem vyššie spomínaných leňochodov, nepoznám snáď nikoho v mojom okolí, kto by do toho stavu prepadol.

Čo sa týka toho ostatku, prípadne aj mňa, osobne by som ho zadelil do sekcie Lenivá bzdocha. V tomto stave sa síce lenivie, ale ešte stále je tu snaha o činnosť. Do tejto sekcie by mohol byť zaradený v podstate každý, kto sa s lenivosťou stretol a nejakú dobu s ňou aj pobýval. Možno ju zase opustil, no je všeobecne známe, že táto „schopnosť“ je už neustále vo svojom hostiteľovi pripravená na ďalšie kolo. Kedykoľvek.

Vráťme sa k tým moriam času. Áno, sú tu, a môžu byť aj veľmi pozitívne. Ved' si uvedomme, že práve v momente užívania lenivosti máme čas na súvahy o všetkom, čo nášmu mozgu napadne. Môžeme si rozobrať a v mysli vyriešiť celosvetové problémy, možno aj naše problémy, aj keď tie celosvetové sa riešia omnoho ľahšie. Môžeme, ak by sme boli umelcami či spisovateľmi, nechať priechod nápadom a múzam. Všetky riešenia, ktoré v tomto stave dostaneme, môžeme, po prechode z lenivosti do stavu „nútenej práce“, aplikovať v praxi. Určite sa odrazu stretneme s mnohými háčikmi, ktoré začnú naše snahy postupne búrať a my sa uvrhneme do stavu novej frustrácie z neúspechu, ústiacej do novej lenivosti. Čiže sa môže pokojne stať,

že sa uvrhneme do neustáleho kolotoča. Keď sa to tak vezme, no a čo... Aspoň nejaké snahy tu sú.

V rámci týchto snáh sa odrazu dostávame k ďalšej súčasti nášho „ja“, a tou je vôľa. Vôľa ide ruka v ruke s lenivosťou, pretože určuje, ako často sa lenivosť pri práci dostaví. V takomto prípade je najlepšie nastaviť si vôľu nie na krátkodobejšie ciele, ale na dlhodobejšie, ku ktorým nás tie krátkodobé dovedú. Opäť malé zamyslenie a my si uvedomíme, že vôľa odrazu tvorí tých obrancov valu, ktorý sme použili ako označenie pre svedomie. Pojivom tejto hradby môže byť aj povinnosť, vhodný to prostriedok pre dosiahnutie cieľov, teda do momentu, pokiaľ nezačneme o tomto prostriedku rozmýšľať z hľadiska nutnosti. Nuž, ako by to vyzeralo, keby sa na niektorých oznamoch alebo zmluvách neobjavilo slovíčko „povinne“? Ruku na srdce, dodržiaval by niekto inštrukcie?

Nuž, aj takéto sprostosti mám v hlave Ja, lenivá bzdocha, čakajúc pri spomalených dátach prenosu internetu na načítanie ďalšej „veľmi dôležitej“ stránky. Akoby aj tých desať stránok pred ňou nebolo dôležitých...

A ak náhodou zvýšil čas, zhromaždil som „z posledných síl“ pred oddychom po namáhavom oddychu všetky poviedky, ktoré som stvoril od roku 2013 do roku 2018. A tak neprekvapí, že po veeľmi dlhšej dobe vznikla táto zbierka poviedok.

Niektoré poviedky už svetlo sveta uzreli. Môžete ich nájsť v literárnych online časopisoch Abdon, Vinlit a Pars Artem. Ostatné majú v tejto zbierke svoju premiéru. Niektoré poviedky sú

humorne, niektoré vážne, niektoré smutne, niektoré historicky, niektoré strašidelne a niektoré vedecko – fantasticky ladené... Každý si určite nájde tú svoju, aj keď verím, že určite neprehliadne tie ostatné.

Pekný čitateľský zážitok praje

Tomáš Beník

Ked' som sa raz domov vracal

Nuž, svet vie byť niekedy riadna sviňa. S akoby železnou pravidelnosťou sa zamýšľam nad tým, prečo je to tak. Nie žeby som nemal nič iné na robote, ako len drepieť na zadku a nad týmto rozmýšľať. K filozofickým súvahám nad touto problematikou ma privádzajú situácie, do ktorých sa tá povestná prvá veta vždy prifarí ako nevyškolený, ale zato snaživý blbec medzi skúsených baníkov. V mojom prípade to vždy končí väčšou či menšou katastrofou. Zostáva mi len údiv nad tým, ako môj život ešte stále môže fungovať...

Jedna udalosť, ktorá sa mi stala nedávno, určite veľmi dobre vystihne životnú dráhu človeka, ktorý patrí do kategórie Smoliarov. Aby to ale zase nevyzeralo tak, že môj život je jedna veľká katastrofa, skončí sa to tentoraz dobre. Teda aspoň pre mňa. Keď sa tak nad tým zamýšľam, tento koniec bol, podľa môjho názoru, asi najšťastnejší zo všetkých koncov, ktoré som zatiaľ stihol zažiť.

Skončilo sa mi skúškové obdobie, ale keďže som z tej smutnejšej kategórie, musel som si posunúť dva predmety z tohto ročníka do toho ďalšieho, tretieho. Fajn, akoby som nemal mať v treťom ročníku iné problémy, než riešiť presunuté predmety. Keď si predstavím, ako sa na ne nabalia tie ostatné z tretieho ročníka, a ešte

k tomu bakalárska práca... No bolo mi čoraz viac zle. To peklo nie a nie skončiť. Dokonca sa stále zhoršovalo. Dobre, mohol som sa viac na tie skúšky pripravovať. Ale čo som mal robiť? Nablízku bola jedna kočka z poschodia nad nami. Bola tam určite veľká šanca na vzťah... Pokiaľ som ju raz neuvidel v objatí jedného fešáka, inak môjho suseda. Zlomené srdce v ten nesprávny okamih vlastne spôsobilo ten neúspech. Tak to bolo! Opäť smola v mojom živote! A hotovo... Radšej sa vrátim k tej príhode.

Keďže bývam u rodičov v Košiciach, musel som si zaobstarať lístok o pár dní skôr, ako bol môj dátum odchodu z Bratislavy. Dotrepal som sa teda na Hlavnú stanicu, tú „nádhernú“ budovu, a prišiel som k tej najkratšej rade. Aby som to spresnil, stála tam „len“ jedna stará pani. Tak som si užíval, ako rýchlo to vybavím, keďže státie v ostatných radách by určite trvalo celú večnosť. Prečo sú asi dlhé? A prečo je táto taká krátka?

Odpoveď som dostal až po dvadsiatich minútach od príchodu. Tá dobrá pani asi vybavovala lístky asi pre celý dom dôchodcov, a ešte k tomu s najväčšou pravdepodobnosťou stihla vyrozprávať svoj životný príbeh. Dobre, nič som jej nezazlieval a bol by som jej aj to dlhé čakanie odpustil (inak ostatné rady sa asi päťkrát vystriedali) no len čo urobila niekoľko krokov od pultu a ja som konečne víťazoslávne pristúpil k okienku, nasadila tá milá pani v železničiarскеj uniforme na okienko nápis „Zatvorené“ a so zničeným pohľadom opustila pracovisko. Každopádne, byť na jej mieste, urobil by som to isté. Lenže to nevyriešilo môj problém so zaobstaraním lístka.

Prešiel som teda do rady vedľa. Ak si ešte spomínate, ako som tu rozprával o vysokej rýchlosti pri vybavovaní v týchto radách, opäť to prestávalo platiť. Sotva som sem prikročil, natiahlo sa moje čakanie na ďalších pätnásť stratených minút môjho života. Mojim vnútrom kolovala taká zúrivosť, že som mal chuť zmlátiť všetkých spolučakatel'ov predou mnou, rozbiť to okienko vpredu a vytlačiť si ten lístok sám. Tú tetu v rovnošate by som nemusel udrieť, utiekla by určite sama. Pri takom pomyslení sa hnev premenil na radosť. V takomto stave som konečne pristúpil pred tvár najmilostivejšej vydavateľke môjho lístka.

Ako je známe, my, študenti, máme aktuálne vlaky po celom Slovensku zadarmo. Teda týka sa to, konkrétne v mojom prípade, obyčajných rýchlikov. Keďže som si chcel tých posledných päťdesiat eur ušanovať do momentu, než u nás nájdem nejakú brigádu, rozhodol som sa pre obyčajný rýchlik, nie pre IC alebo iného dopravcu. V rámci tej druhej možnosti by som musel aj tak ísť do úplne iného radu.

Poprosil som teda o lístok do Košíc na ten povestný piatok. V ten moment som ešte netušil, že tá dobrá duša zle počula moju cieľovú stanicu. Ale aj k tomu sa neskôr dostanem. Potom padla tá povestná otázka, či nechcem aj miestenku. Chvíľu som rozmýšľal, no keď som doslova započul nervozitu ľudí, čakajúcich za mnou, privolil som. Tete až oči s okuliarmi takmer vypadli, keď uvidela tú päťdesiateurovú bankovku, ktorou som si chcel zaplatiť tento prídavný druh lístka.

„A nemáte drobnejšie?“ opýtala sa skleslo.

„Bohužiaľ, nemám,“ odpovedal som podobne. Hlavne že som videl tie bankovky a kopy naukladaných mincí v pokladni. Tak kde bol problém?

Neochotne mi teda tú bankovku rozmenila a k tomu mi pridala lístok s miestenkou. Aby som nezavadzal, posunul som všetky tie bankovky, drobné a lístky o kúsok ďalej. Rýchlo som všetko uschoval a víťazoslávne som opustil priestory stanice.

A nastal deň môjho odchodu. Nabudúce sa tu snáď objavím až na konci septembra. Teraz som si mal ísť užiť krásne týždne odpočinku. No, žeby som sa na tej výške predrel... A ešte keď sa rodičia dozvedia, ako som na skúškach pochodil... Čo už... Nejakto to prežijeme.

Veci som už mal zbalené. Chcel som sa ešte rozlúčiť so spolubývajúcim, inak perfektným kamošom z Nitry, ktorý bol podobný šialenec ako ja. V čase odchodu nebol v izbe. To mi bolo divné, pretože v týchto priestoroch a ešte ďalších, ktoré poznalo pár ľudí, trávil viac času než na prednáškach. Na rozdiel odo mňa, on mal všetky skúšky porobené. Ako to urobil? Nebudem teraz nad tým rozmýšľať. Tak som mu zavolať.

„No nazdar. Teraz nemám čas. Som vonku,“ pozdravil sa.

„To som si všimol. Chcel som ti len povedať... A kde si vlastne?“

„Nebudeš tomu veriť, ale som na rande!“ vyhlásil víťazoslávne.

„To ti fakt neverím. Práve som ti išiel oznámiť, že odchádzam a...“

„Počkaj chvíľu!“ zavolať. Potom bolo počuť nejaký dohovor. „No pozdrav ho, prosím ťa!“ zaznelo v diaľke.

„Ahoj, Peter, tu je Lucia. Naozaj sme vonku. Sme...”

„No dobre, to stačí...” prerušil ju kamoš. „Takže sme na rande. Prajem ti teda príjemnú cestu a snáď sa opäť vidíme. Keď tak si píšeme na FB, dobre?”

Než som stihol čokoľvek povedať, hovor sa ukončil. V ten moment som mal chuť vyhodiť mobil von oknom. Tak aj on je na tom lepšie ako ja?

Ani som neskontroloval, či mám všetko. Nemal som na to odrazu silu. Vydal som sa skrátka na stanicu. Hlavou mi prebiehali myšlienky absolútneho zúfalstva. Čo robím zle? Prečo mi nič nevychádza atď.

V takomto stave som sa pomaly trepal po priestoroch stanice do podchodu. Letmo som hodil okom na tabuľu odjazdov vlakov. Tretie nástupište. Tak fajn. Pomaly som teda zišiel aj so svojim batohom do podchodu a išiel na nástupište. Oproti mne išiel obrovský húf ľudí práve z tretieho nástupišťa. Niekoľko ľudí sa tak ponáhľalo, že do mňa surovo sotili. A dobre mi tak. Rýchlik asi práve teraz prišiel. Aspoň niečo pozitívne. Budem môcť okamžite nasadnúť. Keďže som mal pochmúrnu náladu, ihneď som si predstavil, ako sa budem s nejakým debilom hádať, kto má právo sedieť na konkrétnom mieste. Nemal som na to silu. Proste si niekam sadnem, a keď nebude kde, budem stáť. Áno, bude to dlhé státie, ale tak čo narobím. Sadnem si na batoh plný špinavých handier a budem rozmýšľať o zmysle jednej trosky, teda mňa.

Ďalší letmý pohľad na tabuľu na nástupišti, či je to ten správny vlak. Bol. Tak som okamžite nastúpil. Bolo mi absolútne jedno, do

ktorého kupé som si sadol. Hodil som batoh na priečku nad sebou a potichu čumel von z okna. Opäť hnusné myšlienky...

Zrazu sa stal div divov divúcich. Akýsi ženský hlas ma vytrhol z toho bahna pochmúrnosti.

„Máte tu voľné, prosím vás?“ opýtala sa.

Otočil som k nej prekvapenú tvár. Všimol som si, že sa trochu preľakla. Keď sa to tak vezme, tak v preľaknutí by sme sa mohli pretekať...

„Iste. Nech sa páči...“ odpovedal som čo najmilšie tomu nádhernému anjelovi v čiernych šortkách a modrom tričku s akurátnym výstrihom, zakrytým na chrbte dlhou hrivou hnedých vlasov. Sám sebe som sa začal čudovať, prečo som nezakoktal. Ani jedna chybička v tých dvoch vetách!

Dievča sa usmialo a snažilo sa tiež zdvihnúť svoj veľký červený kufor na kolieskach na policu na svojej strane. Očividne jej to bolo príliš ťažké. Tak som sa ponúkol s pomocou. Súhlasila s úsmevom. Zdvihol som ten kufor ako pierko! Čo sa to so mnou vtedy stalo? Absolútne som sa nespoznával.

Dali sme sa s tým dievčaťom do reči. Zistil som, že sa volá Tereza a je práve druháčkou na Lekárskej fakulte. Aj keď sme boli z absolútne odlišných fakúlt, mimochodom, ja študujem filozofiu na Filozofickej fakulte, mali sme veľa podnetov k rozprave, ktorá sa rýchlo rozprúdila na priateľskú úroveň. S každou vetou som začínal cítiť, že by sme to mohli dať dokopy, ak sa to nejako nepokazí. Že som si nehrýzol do jazyka...

Už si neviem spomenúť, prečo, chcel som jej ukázať svoj lístok, ktorý sa mi určite v tej peňaženke opäť riadne pokrčil. Ak sa tak stalo, môžeme sa zaručene tešiť na okamihy nádhernej škriepky zo sprievodcom, ktorá sa napokon zvrtnie na ohováranie neporiadnej študentskej kasty. S úsmevom som teda siahol do vrecka po peňaženku. A nastal problém. Peňaženka tam nebola. Siahol som do druhého vrecka, aspoň že mobil tam bol. Začal som prehľadávať aj svoj batoh. Peňaženka zmizla! Aj s cestovným lístkom! Nieкто ju ukradol! Určite to bolo vtedy, keď do mňa vrazili pri príchode na nástupište. Tereza navrhla, aby som kontaktoval okamžite sprievodcu alebo zavolať železničnú políciu. Márne som oponoval, že mi ťažko nieкто uverí stratu peňaženky. Napokon ma predsa len presvedčila, aby som za tým sprievodcom išiel. Kto by oponoval takej prekrásnej babe... Mimochodom, vlak sa krátko pred mojím zdvihnutím uviedol do chodu.

Vyšiel som teda z kupé hľadať sprievodcu. Sotva som otvoril starodávne dvere, vagónom to tak zatriaslo, že som dopadol naspäť na sedadlo. Ešte šťastie, že malo zdvihnuté operadlá. Rýchlo som sa spamätal a pozrel von. Niečo tu nesedí. Kam to ten vlak ide? Veď mal ísť po úplne iných koľajniciach! Prečo ideme smerom na miesta, kde parkujú vlaky? Odrazu toľko vagónov bolo okolo nás. A vlak zrazu zastavil. A nepohol sa. Prečo sme tu? Nepomýlili sa páni od železníc s prehadzovaním koľajníc?

Nepomýlili. Vyšli sme teda aj s ďalšími nechápajúcimi cestujúcimi von. Ešte nechápavejšie vyzerali posunovači, keď nás zbadali. Tí nám vysvetlili, že tento vlak svoju jazdu skončil a že

určite bolo na tabuli napísané „Nenastupovať“. Márne sme im vysvetľovali, že tam bol klasicky napísaný rýchlik do Košíc. Ten medzitým prefrčal okolo nás. Tak sme ich poprosili, či by sme nemohli nasadnúť do nejakého vlaku, ktorý budú posúvať do stanice. Odpoveďou nám bolo, že po tom rýchliku teraz určite nebudú dlhšie nič posúvať. Nechápavosť sa zmenila na hnev a slová slušnosti na čoraz ostrejšie frázy. Pomaly začali padať vulgarizmy.

Mohli sme tých somárov zbiť, ale opäť vyhrala tá sprostá slušnosť a nádej, že to vyriešia kompetentní priamo na stanici. A tak sme sa vydali, bolo nás asi okolo 250, ak sa dobre pamätám, so všetkými tými ťažkými batohmi a kuframi pešo po koľajniciach do stanice. Hnev neustále kypel, ba priam až vybuchol v momente, kedy to do nás takmer napálil osobák z Dunajskej Stredy. Všetci vtedy mali chuť rozbiť tomu somárovi v lokomotive papuľu. Mňa ten hnev prechádzal, keď som Terezke mohol pomáhať s kufrom. Tak sme sa smiali na hneve iných a ešte krajšie sa na seba usmievali...

Prišli sme konečne na stanicu. Náš skutočný rýchlik, samozrejme, už dávno odišiel a bol v podstate prázdny. Išli sme na zákaznícke oddelenie. Ja som sa zdráhal, pretože som nemal ani lístok, ani peňaženku. Tak ma Terezka odviedla k prvému policajtovi a potom sa vrátila na oddelenie. Povedal som mu, čo sa mi stalo.

Policajt ma potom odviedol k služobnému autu, kde stál jeho kolega a niečo zapisoval. Na zadnom sedadle sedel nejaký chlapík v šedej mikine a s putami na rukách. Potom mi ukázali moju peňaženku, zabalenú v plastovom vrecku. Keď som ju identifikoval,

posadili ma vedľa zatknutého a odviezli na policajnú stanicu. Tam som zistil, že toho chlapíka prichytili práve v momente, keď sa blížil k svojej ďalšej obeti pred Hlavnou stanicou. Aj vďaka mojej výpovedi mohli napokon vzniesť proti nemu obvinenie.

Keďže som bol ale taký idiot a vypovedal som pred nimi tak, ako teraz vypovedám v rámci mojej príhody, stal som sa nechceným zabávačom celej stanice. To sa mi ale vôbec nepáčilo. Napokon som dostal svoju peňaženku späť a za to pobavenie ma ešte aj odviezli naspäť na vlakovú stanicu. Terezka tam stále bola. Sedela smutne na schodoch. Povedala mi, že vraj sme si sami mohli za to, do akého vlaku sme nastúpili. A že nám škodu nepreplatia. Márne im tá veľká masa dohovárala, márne tam padali vulgarizmy a potreby niečo rozbiť. Všetko bolo márne. A tak stanica bola bohatšia o asi 250 krajne našťvaných cestujúcich. Dobré to tí smradi železničiarSKI vedia, že železnica je u nás stále najspoľahlivejšou a najrýchlejšou dopravou po Slovensku...

Tak sme si kúpili lístky na najbližší voľný IC vlak. A keďže som bol úplne unesený tou kočkou, ponúkol som sa, že aj jej lístok zaplatím. Príliš veľkým šťastím neprekypovala. Ja hej, pretože som si myslel, že som ju konečne získal.

Pred Trenčínom mi peniaze za lístok vrátila s veľkým ospravedlnením. Bolo jej ľúto, kam naše rozhovory zašli, pretože ju v Trenčíne čakal priateľ. Stále sa len ospravedlňovala a neustále opakovala, prečo mi to hneď na začiatku nenaznačila. Ďalšia obrovská rana do môjho srdca. Dodnes sa divím, ako som to mohol prežiť. Možno tak isto, ako som prežil tie dlhé hodiny cesty státím,

neskôr od Trenčína sedením na batohu v uličke, pretože vlak bol naprataný ľuďmi pomaly tak isto, ako nejaký vlak v Indii. Veľa k tomu teda nechýbalo. Napokon som opäť upadol do depresie. Čoraz viac som rozmýšľal o možnosti vyskočenia z vlaku a aké plusy a mínusy to prináša. Napokon som tak neučinil.

Celý zničený som konečne dorazil domov. Odhodil som batoh do kúta a zvalil sa tvárou do postele. Ako som tak učinil, tá sprostá peňaženka mi vypadla z vrecka. Schytil som ju do rúk a z nevysvetliteľných príčin som ju otvoril. Asi som chcel vynadať tomu lístku, ktorý v nej bol, za všetko zlé, čo mi, spolu s peňaženkou, spôsobil. Pozrel som sa naň a oči mi takmer vypadli. Po tomto pohľade toho už bolo na mňa toľko, že som sa len pustil do nezastaviteľného smiechu.

Podľa lístku som totiž nemal smerovať do Košíc, ale do Levíc...

Most

Často počúvam otázku typu „Prečo práve ja?“ Pozná to každý človek, ktorého niekedy v živote postihla katastrofa. Nemám teraz na mysli katastrofu typu „pokazil sa autobus a ja som nestihol stretnutie, ktoré mohlo zmeniť môj život“, ale naozajstnú, poriadnu katastrofu. V mojom prípade to bola katastrofa prírodná. Na druhej strane, keď sa tak vrátim k tomu stretnutiu, ktoré mohlo zmeniť môj život... Ale určite bude ďalšie. Alebo... No nič. Radšej k tej mojej katastrofe. A aby som nezabudol, volám sa Adam.

V našej dedine bývalo už niekoľko storočí zvykom, že vždy v rozpätí päťdesiatich až sedemdesiatich rokov postihla celú obec ohromná záplava. Potok Lietavica, inak pokojný prúd vody, obohnaný z oboch strán stromami a rastlinami všetkého druhu, vytváral počas obdobia pokoja niečo ako oázu krásy. Doslovný Raj pre Adama a Evu. Vždy bola radosť sa popri ňom prejsť. No raz za x rokov sa zmenil na monštrum, ktoré všetku tú krásu zničilo, aby tu opäť vyrástla nová, o niečo inakšia ako tá pred ňou.

Tak to malo byť aj v súčasnosti, no nikto nevedel presne, kedy to príde. Naposledy došlo k záplave v roku 1937, čiže presne pred 80. rokmi. Háčik bol ale v tom, že takýto dlhý časový rámec bol nezvyklý pre tú daň, ktorú si príroda na obci „pravidelne“ vyberala. Všetci už sedemnásť rokov s hrôzou sledovali každú prietrž mračien a v duchu rozmýšľali, či to nebude práve ona, čo tú spúšť spôsobí. Zaujímavosťou na tomto fenoméne je, že ho nesledujú len tí najstarší, ktorí si tú poslednú potopu ešte pamätali, ale aj všetky generácie po

nich, čiže aj ja. Aby som trochu zamachroval, narodil som sa v roku 2000, čiže v čase, kedy tá vlna, podľa všetkých rečí, „mala určite každým dňom prísť“. Zo strachu o môj život neodišli moji rodičia po mojom pôrode domov z mesta, ale zostali u matkiných rodičov, ktorí bývali v meste. A keďže sa nevedelo, ako dlho tu zostanú, bol som tu aj pokrstený.

Najväčší strach prichádzal s odchodom zimy a trval až do momentu, kedy sa kvapky dažďa opäť zmenili na snehové vločky. Práve počas zimy bolo v dedine najkrajšie obdobie na život, ľudia boli milí a prívetiví. S príchodom jari sa všetko zmenilo. Prichádzal opäť strach a neistota. No nikto nechcel z dediny odísť. Predsa len, tá pohroma prišla raz za niekoľko generácií a vždy sa nejako prežila. V podstate stačilo, aby prešla, a všetko sa opäť vrátilo do bežného života.

Nepomohli ani rôzne dotácie na hrádze a na vyčistenie koryta. Predchádzajúci starosta totiž vyhlásil bojovať proti potope a kompenzoval to slovami, že „dnešnými schopnosťami a prostriedkami vydržíme všetko.“ Po jeho odchode a následnom „úteku“ z dediny sa zistilo, že väčšina z peňazí na protipovodňové opatrenia sa stratila. Kontrola zistila, že opatrenia ani zďaleka nezadržia malé zdvihnutie hladiny, nieto ešte takú pohromu. Aj v susednej dedine chcel starosta nejaké opatrenia spraviť, no občania mu to jasne zarazili. Podľa zachovaných správ sa vie, že potopa zasiahne aj tú obec, no škody by mali byť, podľa zdrojov, v podstate minimálne oproti nám. Tak sa s opatreniami ani nezalamujú a svoj život si žijú omnoho pokojnejšie ako my.

Bola noc z 2. na 3. júna. Predpoveď hlásila na našu obec silné búrky, sprevádzané silným vetrom. Začala platiť výstraha 3. stupňa pre náš región v rámci záplav. Všetci si boli istí, že to príde túto noc, prípadne v ranných hodinách. Aj minule to tak bolo. No aj tak sa všetci

tvárili, akoby sa nič nestalo. Veď už toľko výstrah tu vydali... Aj tak sa ale začali baliť najnutnejšie veci do áut.

Veliteľ dobrovoľných hasičov zvolal svoju posádku, starosta zvolal krízový štáb. Začali sa pripravovať mechy s pieskom na miestach, kde by sa voda mala vyliať ihneď, ale každému bolo jasné, že je to absolútne zbytočné. Tie mechy zmiznú ako trocha piesku v tej potope. Jedinou záchranou bol útek z dediny a prečkanie asi dvoch dní v bezpečí, najlepšie v meste. Aj cez mesto tiekol potok, zvaný Dravý, ktorý sa za susednou dedinou vlieval do Lietavice. Ten sa ale nikdy nevyliat. Teda nie sú o tom záznamy. A nebol ani čas nad tým rozmýšľať.

Bola jedna hodina po polnoci. Nikto v obci nespál. Takmer všetci boli vonku a s napätou tvárou hľadeli na oblohu. Až do tejto hodiny to bol nádherný výhľad na hviezdnu oblohu, osvetľovanú dorastajúcou polovicou Mesiaca. Vtom sa v diaľke od severu začalo blýskať. Blížilo sa mračno, ešte temnejšie ako tá tmavá obloha, ak by nebola posiatá hviezdami. Pomaly sa začal dvíhať vietor a nervozita susedov. Tá rapidne narástla po prvom začutí hromu v diaľke. Oblaky sa čoraz rýchlejšie blížili, obloha sa čoraz viac zaťahovala, vietor čoraz viac rástol. Zostalo len rozmýšľať, či tá potopa predsa len príde.

Ešte temnejšiu oblohu osvetľovali mohutné blesky, sprevádzané ešte mohutnejšími hromami. Všetci zaliezli do svojich domovov, pripravení kedykoľvek vyštartovať. Na dedinu dopadli prvé kvapky so zvukom narážajúcich nábojov do steny pri výstrele. Tie zvuky ich nárazu nám tak pripadali. Dážď o chvíľu zmohutnel, no nebol to taký dážď, aký všetci očakávali. Podľa záznamov ten posledný dážď bol takou prietržou mračien, že Lietavica začala stúpať už krátko po spustení lejaku, do pol hodiny už bola mimo koryta a do pár minút dorazila vlna. Preto sme nahodili pršiplášte a dáždňiky a vyšli sa pozrieť, aj napriek nepriazni počasia, na potok. Neboli sme jediní. Snáď celá dedina sa

zhromaždila pri moste a pozdĺž koryta. Všetci sa pozerali najprv na hodinky, potom na starý vodomer, zapichnutý v potoku pri moste. Nič sa nezmenilo. No statusov na FB a ostatné sociálne siete pribúdalo. Ľudia tak rýchlo pridávali nové veci, že to človek ani len nestíhal lajkovať. A navyše všetky technické vymoženosti fungovali, elektrina nevypadla, tak to čoraz viac začalo vyzerat', že to opäť bol planý poplach. Občania sa postupne rozchádzali do svojich domácností, len starosta, štáb a hasiči zostali na moste. Asi sa dohadovali, kto bude strážiť potok a kto bude „drieť“ na úrade. Všetci sme išli spať s istou úľavou, že to nenastalo teraz, no aj s dávkou strachu, kedy to naozaj príde.

O pol šiestej ráno nastal poplach. Z úradu sa spustila siréna, varujúca pred povodňou. Starosta volal pravidelne do rozhlasu, aby obyvatelia čo najrýchlejšie opustili svoje domovy. Mňa ten hluk vlastne nezobudil, zo spánku ma prebudila až vystrašená mama. Obliekať som sa nemusel, pre istotu som totiž išiel spať oblečený. Tak predsa len sa tá potopa blížila. Strach z potopy sa odrazu zmenil na strach zo smrti. Preto mi bolo ešte horšie ako po celých tých sedemnást' rokoch.

Vybehli sme von. Keďže bol jún, bolo už svetlo. Neustále pršalo. S tou istou intenzitou. Záhrada za našim domom končila pár metrov od toho povestného potoka. Chcel som sa ísť pozrieť na jeho stav, no po pár krokoch som sa zastavil. Voda už zaplavila záhradu a pomaly sa blížila k domu. Potom som nahliadol do pivnice. Tiež už bola z väčšej časti zatopená.

Rýchlo sme nasadli do auta. No aby sa tento horor ešte viac zhoršil, auto nechcelo ani len naštartovať. Strach sa zmenil na hrôzu. Každou chvíľou mohla tá vlna prísť a my sme odrazu stratili snáď poslednú možnosť ujsť. Mama začala bedákať, že prečo sme neutiekli ešte v tú noc a všetku vinu zvalila na otca. Tie slová priviedli do plaču moju o tri

roky mladšiu sestru Silviu. Akoby nestačilo, že u v noci toho na ňu bolo moc.

„Všetci na ulicu! A zoberte zo sebou len doklady a peniaze!“ zaziapal na nás ako generál na jednotku. Mama stíchla a poslúchla jeho rozkaz. My tiež.

Vybehli sme na ulicu dúfajúc, že by nás niekto zo susedov zobral. Na naše zdesenie, všetci už boli preč. Na našej ulici sme zostali sami. Mama opäť začala bedákať a otec sa zničene zadíval do zeme. Taký pocit bezmocnosti som ešte nevidel.

Vtom ku mne dobehol akýsi neznámy muž. Na chrbte mal, podľa mňa, veľmi starý batoh. Podobný som raz videl v múzeu. Aj jeho oblečenie vyzeralo veľmi staro. Šedé hrubé nohavice, modrá pracovná blúza, pod ňou flanelová košeľa, na hlave šedá baretká, akú nosili kedysi robotníci. Bol starý asi ako otec.

„Bežte za mnou k mostu, rýchlo!“ rozkázal ten muž. Nikto naňho, okrem mňa nezareagoval. Čo ho nevideli? Prečo vlastne otec nezavelil, aby sme na ten most, našu jedinú záchranu, nedobehli? Možno by sme ešte chytili nejakého suseda, ktorý by nás odviezol. Mohli sme bežať aj k druhému mostu alebo do neďalekých polí či lesa, ale k mostu to bolo príliš ďaleko a kto dokáže určiť, pokiaľ sa tá potopa dostane?

„K mostu!“ zavelil som rázne a pustil som sa do behu za tým neznámym mužom. Nedbal som kriku od ostatných členov mojej rodiny. Tí sa napokon tiež za mnou pustili.

Dobehli sme k mostu. Trochu sa zlepšujúca nálada, vychádzajúca z predpokladu, že by všetko mohlo ešte dobre dopadnúť, opäť spadla do stavu ohromnej hrôzy. Betónový most, postavený krátko po povodni v roku 1937, zo všetkých síl vzdoroval tej monštruóznej mase vody ako nejaká priehrada. Bohužiaľ, svoj boj pomaly prehrával. Praskliny sa na ňom čoraz viac zväčšovali. Po oboch jeho začiatkoch tiekla voda z rozbúreného potoka. Veď aj tie posledné kroky k nemu neboli ľahké.

Brodiť sa po členky k nemu... Každou chvíľou sa mal nechať strhnúť tým nekončiacim tlakom.

Po zaplavenej ulici na druhej strane, pretože druhá strana bola o čosi nižšie ako tá naša, si cestu pomaly kliesnil pomerne nový autobus, ktorý vlastnil starostov brat. Vozil na objednávku zájazdy z našej a okolitých obcí. Teraz viezol krízový štáb a pár dobrovoľných hasičov. Asi si nás jeho osadenstvo všimlo, pretože šofér začal na nás trúbiť a aj ostatní nám ukazovali, aby sme cez ten most prebehli. Odvaha z nás ešte viac opadla, pretože to v konštrukcii mostu poriadne zaprašťalo. Objavili sa ešte väčšie a hrozivejšie praskliny. Jeho zničenie bolo otázkou chvíle.

Všetci sme zostali stáť po členky v nekonečnom toku vody, snažiacom sa čoraz silnejšie nás strhnúť do rozbúrenej Lietavice. Hladina ešte viac stúpila a potok sa začal prelievat' aj cez most. Všetko bolo stratené.

„Prebehnite čo najrýchlejšie po tom moste!“ zakričal na nás ten neznámy muž.

„Ale čo keď sa ten most s nami strhne!“ zakričal som mu naspäť. Moji rodinní príslušníci sa na mňa nechápavo pozreli.

Ten muž sa úprimne usmial a schytil ma za ramená. Zrazu hrôza zo mňa opadla.

„Nič sa ti nestane. Ani tvojej rodine. Len sa rozbehnite a nezastavujte! Budem bežať za vami, keby bolo treba niekomu z vás pomôcť.“

Otočil som sa k ostatným.

„Za mnou!“ zakričal som na nich a zo všetkých síl sa rozbehol po moste. Nezostalo im nič iné, ako bežať za mnou. Nedbali sme ani na ďalšie zaprašťania, ani na čoraz viac hrozivejšie posuny mosta. Sotva sme po ňom prebehli a dobehli na ulicu, most sa v okamihu strhol a zmizol. Ten neznámy muž ale vedľa nás nebol. Pozeral som sa

zhrozene okolo seba. Nikde som ho nevidel. Chcel som ho ísť hľadať, ale otcove ruky ma odtiahli do autobusu, ktorý sa pri nás zastavil.

„Ved' tam bol človek! Musíme mu pomôcť!“ kričal som na celý autobus.

„Nemáme čas! Volali od meteorologickej stanice na Vrčiaku, že sa už tá vlna sem valí!“ vyhlásil starosta tiež krikom a prikázal bratovi, aby nás odtiaľto odviezol. Nepomohli moje prosby, nepomohlo nič. S plačom som sa musel uzmierniť s tým, že ten muž zahynul v rozbúrenej Lietavici.

Vlna prišla len pár okamihov po našom odjazde. Keby sme po tom moste vtedy neprebehli, boli by sme aj my obeťami povodne. Tá trvala dva dni, presne tak dlho, ako tá pred 80. rokmi. Neskôr sme zistili, že náš dom, podobne ako štvrtina domov v obci, bol tak poškodený, že ho museli strhnúť. Ostatné domy boli tiež poškodené, no škody sa ešte dali opraviť. Všetko, spolu s našim domom, zmizlo. Celý môj dovtedajší život skončil pod jeho troskami. Zostalo mi len pár dokladov, mobil a pár drobných v peňaženke. Ostatní boli na tom podobne. Aspoňže mama duchapľne dala všetky šperky, kreditky a iné dôležité dokumenty do cestovnej kabelky, ktorú si ako jedinú stihla z auta zobrať.

Podľa správ počas tejto povodne nikto nezahynul. Márne som všetkým vravel, že zahynul ten muž, ktorý nám zachránil život. Oznámil som to aj záchranárom, ktorí moje svedectvo predali na KR PZ v meste. Hneď ako klesla hladina potoka na úroveň pred povodňou, dali prehľadať jej koryto až za susednú dedinu. Posádka autobusu, podobne ako moja rodina, vyhlásila, že nikoho nevideli. Začal som cítiť, že som všetkými považovaný za blázna. Cít sa zmenil na skutočnosť v momente, kedy ma odviekli k psychiatrovi na vyšetrenie. Ten už takmer vydal ortieľ o mojom bláznovstve, no zachránil ma nález mŕtvoly v potoku.

Háčik bol ale v tom, že tie pozostatky boli staré osemdesiat rokov. Našli ich vďaka tomu, že ruiny strhnutého mosta odtlačili zvyšky ruín predchádzajúceho mosta, ktorý bol tiež strhnutý počas minulej povodne. Pod nimi boli tie pozostatky. Opis tváre môjho človeka presne sedel s modelom tváre, vytvorenom vďaka zachovanej lebke mŕtveho. Vďaka pátraniu v starých spisoch na obecnom úrade a v mestskom archíve sme sa dozvedeli, že počas minulej povodne naozaj jeden človek zmizol. Volal sa Albert Kohner a bol to dokonca vzdialený príbuzný našej rodiny.

Jeden z posledných pamätníkov tej minulej povodne si ešte spomenul, že ten chlap zmizol pri strhnutí predchádzajúceho mosta práve v momente, keď zachraňoval dotyčného a jeho rodinu. Vtedy mal ten pamätník osem rokov. Keď túto rodinu zachránil, chcel ešte raz prejsť na druhú stranu, pretože si myslel, že tam ešte niekto zostal. Vtedy sa s nim most strhol a on, spolu s mostom, zmizol. Počas tej povodne zahynulo, spolu s týmto mužom, tridsaťsedem obyvateľov. Ďalších dvadsaťpäť bolo zranených. A dedina sa vtedy musela takmer nanovo postaviť.

Už ma nikto nepovažoval za blázna. Z tohto príbehu sa stala senzácia, ktorá prilákala veľký záujem aj zo zahraničia. Čoraz viac záhadológov prichádzalo do našej obce, a celé zástupy potom prichádzali ku mne do domu maminých rodičov, kde sme museli zostať, keďže náš dom bol strhnutý. Unavovalo ma neustále odznova omieľať tú hroznú udalosť.

Most začali stavať odznova. Obec na túto príležitosť odkladala peniaze už od poslednej povodne, teda až potom, čo postavili ten betónový, ktorý zmizol pri tejto povodni. Rozhodlo sa jednohlasne, že most bude pomenovaný po Albertovi Kochnerovi. Toho s veľkými poctami pochovali na náklady obce na obecnom cintoríne, ktorému sa,

tak ako aj minule, povodeň zázračne vyhla. Dokonca aj kostolu sa vyhla, čo veriaci už od nepamäti považujú za zázrak.

Od tej udalosti sa mi pravidelne sníva o tej udalosti, zvlášť o tej sekvencií s prebehnutím cez most. S ubiehajúcim časom sa ale sny stávali čoraz viac rozmazanejšie. Jediným riadne viditeľným záznamom je pokojný pohľad toho muža do mojej tváre v momente, keď ma schytil za ramená. A po celý život mi budú zniet' v hlave jeho slová, vďaka ktorým sme prežili. Slová útechy a obrovskej odvahy.

„Nič sa ti nestane.“